

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 160g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a articolelor 44 alineatele (1) și (4) și 45 din Codul de procedură penală

(declinarea de competență a instanței de judecată)

CHIȘINĂU
6 august 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 iulie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 august 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 44 alineatele (1) și (4) și 45 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, parte în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul Leova.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Nicolae Zaharia, de la Judecătoria Hâncești, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Hâncești se află cauza penală de învinuire a dlui Vladimir Chitorog de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 284 alin. (1) (crearea sau conducerea unei organizații criminale) și 243 alin. (3) lit. a) și b) (spălarea banilor) din Codul penal.

4. La 15 mai 2026, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Ceachir Anatolie a depus, în interesele dlui Vladimir Chitorog, o cerere privind declinarea competenței Judecătoriei Hâncești către Judecătoria Chișinău. Printr-o încheiere din 20 mai 2026, judecătorul de caz a respins cererea de declinare a competenței.

5. La 1 iulie 2026, dl avocat Nicu Șendrea a ridicat, în interesele dlui Vladimir Chitorog, excepția de neconstituționalitate a articolelor 44 alineatele (1) și (4) și 45 din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din aceeași dată, Judecătoria Hâncești a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 44 Declinarea de competență a instanței de judecată

(1) Instanța de judecată, constatând că nu este competentă de a judeca cauza penală, prin încheiere, își declină competența și trimite dosarul instanței de judecată competente.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competența după calitatea persoanei, precum și de competența teritorială, instanța căreia i s-a trimis cauza poate menține măsurile dispuse de instanța care s-a desesizat.

[...]

(4) Încheierea de declinare a competenței este definitivă.”

Articolul 45 Conflictul de competență

„(1) Când două sau mai multe instanțe se consideră competente de a judeca aceeași cauză (conflict pozitiv de competență) ori își declină competența (conflict negativ de competență), conflictul se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

(2) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care ultima s-a declarat competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care ultima și-a declinat competența.

(3) În toate cazurile, sesizarea se poate face de părțile în proces.

(4) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență, procedura se suspendă. Instanța care ultima s-a declarat competentă ori ultima și-a declinat competența efectuează actele și ia măsurile ce nu suferă amânare.

(5) Instanța ierarhic superioară comună soluționează conflictul de competență conform regulilor pentru prima instanță. În toate cazurile, termenul de soluționare a conflictului de competență nu va depăși 7 zile de la data înregistrării cauzei în instanța ierarhic superioară.

(6) Încheierea instanței care soluționează conflictul de competență este definitivă, însă argumentele dezacordului cu ea pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(7) Instanța căreia i s-a trimis cauza prin încheiere de stabilire a competenței nu-și mai poate declina competența, în afară de cazul în care, în urma noii situații de fapt rezultată din completarea cercetării judecătorești, se constată că fapta constituie o infracțiune dată prin lege în competența altei instanțe.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că prevederile contestate nu prevăd competența instanței de judecată de a respinge cererea de declinare a competenței, procedura aplicabilă și efectele unei asemenea încheieri. În opinia autorului, prin respingerea cererii de declinare a competenței, instanța de judecată împiedică declanșarea mecanismului de soluționare a conflictelor de competență prevăzut de articolul 45 din Codul de procedură penală. În acest sens, autorul consideră că stabilirea instanței competente nu trebuie lăsată la aprecierea definitivă a uneia dintre instanțele vizate, ci trebuie să facă obiectul controlului de către instanța ierarhic superioară.

10. Autorul sesizării consideră că, din perspectiva imparțialității obiective, instanța de judecată nu ar trebui să poată să-și confirme competența de a examina o cauză, fără un control exercitat de către o instanță ierarhic superioară. În acest sens, autorul afirmă că încheierea instanței de respingere a cererii de declinare a competenței nu este susceptibilă de a fi contestată în mod separat. În consecință, autorul susține că nu există garanții suficiente pentru a asigura dreptul la examinarea cauzei de către un tribunal instituit prin lege. Așadar, autorul afirmă că lipsa unui mecanism prin care să fie verificată competența instanței de judecată înainte de soluționarea fondului cauzei îi afectează accesul liber la justiție.

11. În fine, autorul sesizării susține că articolul 44 alineatele (1) și (4) în coroborare cu articolul 45 din Codul de procedură penală sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 20, 23, 26 și 54 din Constituție

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în această cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul sesizării îl reprezintă articolele 44 alineatele (1) și (4) și 45 din Codul de procedură penală, care reglementează declinarea de competență a instanței de judecată și modalitatea de soluționare a conflictului de competență. Curtea observă că articolele contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității din perspectiva acestor critici.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care apărătorul inculpatului i-a solicitat instanței să-și decline competența către o altă instanță. Însă instanța de judecată a refuzat prin încheiere declinarea

competenței. Astfel, din perspectiva criticilor formulate de autor, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi relevante la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. În sesizare, autorul excepției afirmă că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

18. Curtea notează că articolul 1 alin. (3) din Constituție are un caracter general, constituie un imperativ care stă la baza oricăror reglementări, nu poate constitui un reper separat și trebuie coroborat cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile. Totodată, Curtea precizează că și articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Doar în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 26 din 13 februarie 2025, § 24).

19. Cu referire la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, autorul sesizării contestă norme care reglementează competența teritorială a instanței care îi examinează cauza și susține că încheierea prin care instanța de judecată refuză să-și decline competența către o altă instanță trebuie să fie examinată în calea de atac de o instanță ierarhic superioară. Deși în acest capăt de sesizare autorul invocă și incidența articolului 26 din Constituție, Curtea notează că argumentele sale vizează respectarea standardului „tribunal instituit prin lege” garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, corespondentul articolului 20 din Constituție. Prin urmare, Curtea va examina aceste critici din perspectiva articolului 20 din Constituție.

20. Curtea subliniază că articolul 20 din Constituție garantează dreptul la o instanță de judecată instituită prin lege pentru contestarea actelor care încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei. Acest drept impune ca instanța de judecată sesizată să poată soluționa, pe baza normelor de drept și a unei proceduri judiciare, orice chestiune care ține de competența sa.

21. Totodată, normele care reglementează competența instanțelor de judecată, declinarea competenței și conflictele de competență aparțin, prin natura lor, domeniului organizării procedurii judiciare. În acest sens, Curtea notează că, potrivit articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție, reglementarea competenței instanțelor de judecată și a procedurii de judecată constituie atribuția Parlamentului.

22. În consecință, legislatorul a stabilit în articolul 36 din Codul de procedură penală că judecătoria de drept comun are competență deplină de a judeca în primă instanță cauzele penale privind infracțiunile prevăzute de Partea specială a Codului penal, cu excepția celor prevăzute de articolele 36¹ și 39 pct. 2). De asemenea, acesta a stabilit și regulile privind competența teritorială în materie penală la articolul 40 din Codul de procedură penală. Totodată, legislatorul a reglementat, în contextul procedurilor penale, inclusiv proceduri în care se poate pune în discuție competența instanței de judecată,

i.e. declinarea de competență (articolul 44 din Cod), conflictul de competență (articolul 45 din Cod) și strămutarea judecării cauzei (articolele 46-50 din Cod).

23. Așadar, Curtea constată că, în prezenta cauză, din perspectiva dreptului la o instanță stabilită de lege, nu există o problemă de constituționalitate. Declinarea de competență reprezintă o procedură incidentală, care nu soluționează fondul cauzei, ci vizează o chestiune de administrare a actului de justiție.

24. Prin urmare, pretinsa lipsa a unor prevederi care să stabilească competența de a respinge cererea de declinare, modul de contestare a acestei încheieri și intervenția unei instanțe ierarhice superioare în această procedură nu este de natură să împiedice exercitarea dreptului la apărare și a garanțiilor procesuale în fața instanței competente și nici exercitarea dreptului de a supune controlului judiciar, în condițiile legii, hotărârea pronunțată asupra fondului cauzei.

25. Suplimentar, Curtea reține că dreptul de acces la justiție nu presupune posibilitatea contestării separate și imediate a fiecărei încheieri pronunțate pe parcursul procesului. Potrivit articolului 400 alineatele (2) și (3) din Codul de procedură penală, încheierile date în primă instanță pot fi atacate odată cu sentința, iar apelul declarat împotriva sentinței se consideră formulat și împotriva acestor încheieri. De asemenea, articolul 414 alineatul (5) din Cod obligă instanța de apel să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate. Prin urmare, refuzul instanței de a-și declina competența nu este exclus de la controlul unei instanțe ierarhice superioare, ci poate fi verificat odată cu examinarea apelului împotriva sentinței. Această modalitate de control ține de opțiunea legislatorului privind organizarea căilor de atac și urmărește evitarea fragmentării procesului și soluționarea cu celeritate a cauzei (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 84 din 25 iulie 2024, §§ 27-28).

26. Curtea notează că introducerea sintagmei „instituită de lege” în articolul 6 § 1 din Convenție „are drept scop să prevină ca organizarea sistemului judiciar [...] să nu fie lăsată la discreția puterii executive și să asigure că acest domeniu este reglementat printr-o lege adoptată de Parlament” (*Coëme și alții v. Belgia*, 22 iunie 2000, § 98; *Bahaettin Uzan v. Turcia*, 24 noiembrie 2020, § 48; *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Islanda* [MC], 1 decembrie 2020, § 214). În țările care au un sistem de drept codificat, organizarea sistemului judiciar nu poate fi lăsată la discreția autorităților judiciare, fapt care nu exclude posibilitatea de a li se recunoaște o anumită putere de interpretare a legislației naționale în materie (*Gorguiladzé v. Georgia*, 20 octombrie 2009, § 69).

27. Totodată, potrivit Curții Europene, articolul 6 din Convenție nu îi acordă persoanei dreptul de a alege competența teritorială a unei instanțe judecătorești (a se vedea *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* (nr. 2), 14 ianuarie 2020, § 421). Așadar, Curtea nu poate accepta argumentele autorului care susține că îi este îngăduit accesul la un tribunal instituit prin lege pentru că nu poate contesta refuzul instanței de judecată de a-și declina competența teritorială.

28. De asemenea, pentru că în procedura referitoare la declinarea competenței instanța de judecată nu se pronunță cu privire la vinovăția persoanei, nu pot fi reținute nici argumentele care susțin o pretinsă încălcare a imparțialității obiective a instanței prin faptul că aceasta își confirmă

competența de a examina o cauză penală. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, nu poate fi vorba de lipsă de imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor judiciare în cazul în care judecătorul a pronunțat deja decizii pur formale și procedurale în alte etape ale procedurii (a se vedea *George-Laviniu Ghiurău v. România*, 16 iunie 2020, § 67).

29. Astfel, articolul 20 din Constituție nu este incident în prezenta cauză. În consecință, nici articolele 1 alin. (3), 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

30. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepțiile de neconstituționalitate a articolelor 44 alineatele (1) și (4) și 45 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, parte în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul Leova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 6 august 2026

DCC nr. 129

Dosarul nr. 160g/2026